experto Chirurgo remedijs sine vlla vlteriori ægritudine & molestia semper bene comedens, bibens, & dormiens, vt mihi aliquoties referebat, DEI auxilio, & multorum erga egenum liberalitate, contra determinatam Aphorismorum medicorum assertionem, pristinam sanitatem integram gratis recuperauit, & paulo post nuptias celebrauit. Similiter anno 1606. Quidam Silesius Pragæ accepta pecunia in præsentia multorum hominum deglutijt albos silices ad ripam collectos, numero quadraginta sex pendentes ferè tres libras medicinales, quorum minimus magnitudinem oui columbini æquabat, ac omnes vix à me quatuor manipulis comprehendi poterant: Hoc temerario ausu per aliquot annos sine valetudinis incommodo quæstum hinc inde in vrbe fecit, &c.

V. MEDICI NATVRÆ Ministri Officium.

SIcuti Philosophiæ vulgaris Terminus non in Aristotelem collocatus est, vt solidè monstrauit P. Ramus: sic nec totius Naturæ Lumen, teste Paracelso, in solo Galeno est exhaustum. Libertatem humani ingenij, Naturæ Lumen, discernendi iudicandiq; facultatem, homines hominibus eripere non debent, desijt enim Monarchia Græcorum. Ideo qui in arte medica excellere

cellere cupit (siquidem nemo potest veraciter doctus euadere, qui in vnius duntaxat facultatis rudimenta iurat) ab omni sectæ genere debet esse alienus, nec iurare in alicuius autoris sententiam, sed nudam tantum Veritatem sectari, eiq; subscribere, semper memor illius Horatiani,

Quo me cunque rapit tempestas, deferor hospes.

Nullius addictus iurare in verba magistri. Nec aliorum inuenta, vni sectæ adhærendo, in vniuersum reijcienda sunt, sed omnes sectæ, quotquot sunt, familiariter sunt agnoscendæ, cum secundum nobilissimum ac sapientissimum Philosophorum phœnicem Picum Mirandulanum, profundissimi ingenij, & multiplicis eruditionis inimitabile exemplar, in vnaquaque familia sit aliquid insigne, quod non sit ei commune cum ceteris: Nullus liber tam malus & abiectus qui non aliquid boni sæpè à præstantissimis autoribus neglectum in se contineat: Ætas posterior, ait Fabius, priori amplius erudiendæ laborauit, & dum ipsæ scientiæ cum ingenijs crescunt, multos Ethnicorum turpissimos errores, Postea sapientior proles, tanquam secunda spongia abstersit: Neque dubium plura adhuc delitescere in Sapientia & Naturæ Thesauris occlusa (Temporibus & Omnia occulta ex ordinatione diuina debent fieri manifesta.

Nationibus in ſæculi conſumtionem immutabili lege deſtinata) ſagacium hominum conatibus eruenda, quàm quæ noſtris ſenſibus ſunt peruia. Natura ſiquidem, cum ſit circularis, difficulter ab vllo mortalium ob vitæ breuitatem integraliter comprehendi poterit: Hæc cum ita ſint neutrorum ſiue veterum ſiue Theophraſti Medicina in totum reijcienda: neque ſic amplectenda, vt ſi quæ alia inuenta fuerit melior, huic quoque locum relinquamus, quia dies diem docet, & ſecunda prioris magiſter eſt, ambæ ſimul ſunt conferendæ, & quicquid melius in vtraque fuerit retinendum. Homines cum ſint, humana quoque patiuntur, alicubi errant, alicubi contraria & pugnantia ſcribunt, nonnunquam à ſe ipſis diſſentiunt, in multis halluciuantur, nec omnes omnia vident. Solus Spiritus ſanctus plenariam omnium ſcientiam habet, qui diſtribuit omnibus ſecundum certam menſuram, & ſpirans vbi vult, multa ſibi reſeruat, vt ſemper nos habeat ſui diſcipulos. Sit autem verus Medicus, *Naturæ miniſter, non Magiſter & Hippocratis ac Galeni ſententia Philoſophus medendi peritus: Et quia dum Philoſophantium genera, quidam naturas rerum Elemẽtares ſub ſphæra Lunæ, vulgari modo inquirunt, quidam longè ſplendidiores & veriori nomine Philoſophi Arcana &*

Experientia quotidiana, quæ ſuum finem nondum aſſecuta eſt, multa veterum errata detegit.

Naturæ

Naturæ secretiora vestigant, hi Naturæ penitiora adyta & sanctuarium eius ingrediuntur, ac veram habent cognitionem & experientiam Luminis Naturæ, vnde veri Medici oriuntur: Nam innata vis Naturalis crescentium Terræ, per Chymiam copulata cum constellatione Firmamenti, mediante dexteritate medici, ab Influentia cœlesti causata, hæc tria demum genuinum pariunt medicum: At secundum Paracelsum primò sit legitimus NATVRÆ INTERPRES, cuius Oeconomiam solus scrutatur, eiusq; vniuersam latitudinem, omnes omnium Creaturarum species & genera per se cognita, tandem in Homine etiam intuetur. Philosophia docet vires & proprietates Terræ & Aquæ, sicuti Astronomia Firmamenti & Aëris: Philosophia & Astronomia faciunt perfectum Philosophum, non solum in macrocosmo, verum etiam in microcosmo. Medicus habeat cognitionem Philosophiæ & Astronomiæ: Chyromantia enim, Pyromantia, Geomantia, sunt Elementa Astronomiæ & Philosophiæ: Theophrasti enim Naturæ opificium, per vniuersa Creaturæ ingentem hanc machinam contemplantur, admirantur: qui Cœlorum corporumq; ardentium qualitates, affectiones, motus, cursus, recursus: tum eorum etiam ortus, occasus, antecessiones, consecutiones, progressus,

B. in Chirurgia magna.

Philosophus verus originem habet ex cognitione Cœli & Terræ, & illorũ Naturam & proprietatem exactè nouit. Ex admirari cœptum est Philosophari.

digressus, moras, impetus: qui semina denique & principia, dimensiones, ac instinctus corporum sublunarium omnium, magnis observationibus nec minori diligentiâ, cautè examinare, sagaciterq; perquirere student: Ex qua quidem solertiâ, & perpetuâ meditationis & cogitationis illa, quâ laborant siti, votisq; deinde scandunt, vt Naturæ mysteria & secreta maxima, non modò intellectu capere, sed & re ipsa imitari, & quod summum est etiam præstare norunt. Philosophus vbi desinit in Naturali Lumine Macrocosmi, ibi incipit Medicus in Naturalis Luminis Microcosmi Analogicâ Concordantia cum priori.

Per hanc meditationē; quæ frequēs est cogitatio, modus, causa & ratio vniuscuiusque Rei inuestigatur.

Philosophus à medico, & medicus à Philosophorum, vterque alterius radix, vterque vnum omniū cocus Spagyrus.

Secundo sit etiam SPAGYRVS qui Rei medicæ habeat scientiam, purum ab impuro separare, ægrotumq; sanitati per præparationem Alchymicam restituere sapientem: Sicuti enim Aurum septies in igne probatur, ita etiam Medicus per Vulcanum bonum à malo separantem probari debet: insuper etiam è sua Experientia naturalium operum diligenti inspectione confirmata aliquid habeat. Nam Philosophia est Medicina Practica, porrigens medicis in manus omnem medicinam, & verus ille demum Medicus è Lumine Naturæ natus, cui Natura suam Experiētiam communicat. Nullus autem mortalium (adsit veriuerbio venia) in vniuersa

Philosophia est mater medicorū & explicatrix morborum & remediorum.

Philo-

Philosophia, & Medicina indubitato cœli fauore tam ardua & abdita arcana scivit, ac in publicum protulit, sicuti THEOPHRASTVS ille PARACELSVS, vir & Philosophus omni æternitatis memoria & honore dignissimus, cuius peritiam nemo adhuc inuentus qui attingere, nedum superare potuerit, verus medicinæ monarcha, & primus Microcosmi medicus, qui de Interno Astrali Homine, eiusq; officio à Deo creato, item de magnorum morborum incurabilium origine tam Naturali quàm Metaphysica à temporibus Noë solus scripsit, quod è superiorum ætatum medicis ne per somniũ vlli in mentem venit: multò minus nostris Philosophiæ Ethnicæ sectatoribus, à qua Gentili Philosophia, omnis error promanauit, quod vt supra dictum duplex Creaturarum corpus incognitum silentio præterierit, Corporeum videlicet Mortale, Elementatum, Physicum & Visibile ex Elementis: Astrale Sydereum & inuisibile à Firmamento & stellis. Intellectualis Anima Hominis, Lux Diuina spiraculo DEI & Diuinis fontibus emanans ad Inuisibilem pertinet Philosophiam, cuius Fundamentum CHRISTVS est: Christianè ergo debebamus Philosophari, non Ethnicè in linguis & artibus caducis & temporaneis, mortale & caducum æterno præferẽdo: Neque solum Natura tota externè &

E fundamento fidei & Noua Regeneratione seu Cœlesti Transplantatione perfectè addiscuntur omnes scientia.

internè nobis cognoscenda est, verùm etiam danda vnica opera, vt iuxta Fundamentalem eiusmodi cognitionem superno Luminis Gratiæ *beneficio, vnà cum Christo & omnibus Electis possideamus Vitam Æternam ad quam à DEO creati sumus, quæ vera Philosophia Theologica est: Ideò Renascentia primùm quærenda, sic reliqua Naturalia nobis nullo negotio adijcientur. Sed ad Theophrastum reuertamur. Artis* Chymicæ *fuit insigniter peritus, illius tamen author non est: Magnus Philosophorum ingenio & memoria pro libris vtentium numerus est, qui ante natum Theophrastum per illum claruerunt, & à quibus Paracelsus multa tacitè mutuatus est: Fuit enim inclyta Ars ab illa Pyronomica antiquissima, ab ignorantibus immeritò diffamata, solis potissimum Regibus, Principibus, & paucis quibusdam Philosophiæ Naturalis Indagatoribus solertissimis quondam cognitissima, non minimum tamen per ipsum Paracelsum Arcanorum Monarcham cepit incrementum: Et quia Antiquitatis doctrinam, fatali quadam temporum hominumq; deprauatione & negligentia, multis annis deperditam, & obliteratam, Veram videlicet & Philosophicam Medicinam suo tempore à nemine hactenus restituere tentatam, singulari DEI prouidentia & impulsu è*

Homo non potest habere maiorem Philosophiã, quã è Deo in noua generatione.

Apud nullas nõ gentes effloruit hæc Philosophia.

ſu è tenebris in lucem eruere, reſtaurare, ampliare, eiusq; obſcuritatem magnam euoluere & illuſtrare, & à fucato dolo impoſturaq; larua repurgare, imò diuinâ quadam copulatione ex totius circuli ambitu ad vnicum centrum reuocare vniuerſam ſcientiarum ac muſarum conſonantiam conatus eſt: Ecce Diabolus generis humani & Veritatis emergentis perpetuus hoſtis ac indiuiduus malitioſusq; comes, excitauit etiam ſuos emiſſarios & ſatellites, illóſque ad huc hodie concitat, qui Caninâ quadam Inuidia alios à pabulo, quo ipſis frui non licet, arcere ſtudent, & ſingulare illud bonum *humanis inuident neceſsitatibus: Et neſcio, vtrum maiori impietate, quem blaſphemiâ factum ſit, vt quæ ſingularia* Theophraſti *peculiari influentiâ nati medici dona, in curandis morbis deploratiſſimis ſolitis medicinæ Autori (à quo cen à Luminum Patre omne bonum & perfectum Donum) cum humili gratiarum actione debitáque reuerentiâ aſcribere debebant, hæc pro animi ſui in Veritatem virulentiâ, more Phariſæorum ipſi Diabolo maligno quaſi effectori (quem Omnipotentis fune ligatum Lumine Gratiæ & Naturæ priuatum Deo benigno & glorioſo potentiorem faciunt) non ſolum impio & ſacrilego auſu, verum etiam nefario & inexpiabili ſcelere attribuerent: Deo ſoli illa ſunt*

Medicus à Deo creatus omnia poteſt. Iacob. 1. 1. ſect. 17.

Omnis poteſtas à Domino Deo eſt. ſine quo nihil poteſt omnis Creatura: ſi omnia magnalia, myſteria, Arcana, ſoli Deo, non Diabolo, Creatori & aut Aſtris imputanda.

ascribenda, vt vniuersitatis auctori & Naturæ Legiq; eius, quæ illi Diabolo affingere non verentur, cui tamen in voluntate aut intellectum Hominis nulla est concessa potentia: Et sic Dæmones pro Deo colunt, Gloriam, Bonitatem, Omnipotentiamq; DEI blasphemantes, eiusq; Sapientiam seu Imaginem in homine latentem, malitiosa ignorantia obscurantes. Germani nostri medici patriæ suæ Germaniæ, non ita debebant esse iniurij, & contemnere Naturæ suæ concessa diuinitus Arcana: solum quæ sua non sunt, sed aliena potius expetunt, laudant, suaq; vili quodam animo supprimunt, sicuti etiam cum deplorando iuuentutis in studiorum progressu impedimento P. Ramo ab inuidis suis popularibus in Philosophia simplici, communi & corruptibili contigit. Quemadmodum enim Aristotelici in hunc immeritò insurrexerunt, sic etiam medici promiscui in Theophrastum Paracelsum, cuius eruditionem meritò admirantur & obstupescunt * nationes Externæ. Nec hac sua medica contenti prouincia, falcem suam in alienam messem mittentes, ipsius Theologica, nec visa, nec lecta, nec obingenij sui paupertatem intellecta (cùm tamen solus Intellectus diuinæ Sapientiæ afflatu correptus Veritatem iudicet) cauillari non sunt veriti, in quibus coniunctum Theologicæ & Philosophicæ Veritatis Pieta-

* Sic enim scripsit, vt nobis spem omne imitationis abstulerit. Vide libri Paracelsi de Fundamento Sapientiæ. Item Sursum corda. Percipiet qui scripta eius nõ oscitanter degustauerit, sed illa medullitus examinarit. Theologia & Medicina semota diuulsione coniungenda sunt, siquidem Corpus Animæ domicilium est.

Pietatisq́ perfectè è Libro Gratiæ & Naturæ *desumptum inuictissimum Fundamentum ingrato & indigno mundo frustra manifestare conatus est, videlicet vt mens nostra ad Deum eleuetur, & oculi nostri ad Veritatẽ erigantur requirendam, ac per Regenerationem ad Beatitudinis futuræ desiderium. Sine Philosophia enim summè pium esse planè ἀδύνατον: nec etiam summè & Christianè in vtroque Lumine Philosophari quis poterit vnquam, qui non verè pius sit: Nota enim sunt duo Lumina, intra quæ Omnia, extra quæ Nihil, & nulla perfecta rerũ cognitio* Lumen Gratiæ *Verum Theologum gignit, non tamen sine Philosophia:* Lumen Naturę *(quæ est Gazophylacium Sapientiæ DEI sacris literis confirmatum) Verum Philosophum efficit, non tamen sine Theologia, quæ Fundamentum est Veræ Sapientiæ. Opera DEI bipartita sunt: Naturæ opera seu viã complectitur Philosophia: opera seu viam Christi ipsa Theologia: in his duabus vijs Tempus nostrum caducum impendendum est, vt in pace & gaudio moriamur. Hinc patet omnem verum Theologum Philosophum esse, & omnẽ verum Philosophum Theologum. Tentarunt post Paracelsum eodem hoc recto & compendioso tramite incedentes beatæ & honoratæ memoriæ pientissimi & cum innocentia tum doctrina*

Numẽ & Lumẽ hæc sola duo Hominem perfectum reddũt, & Lumine Naturæ bene cognito, cognoscitur Deus seu Numen Gratiæ. Meditando seu contemplãdo cognoscimus, cognoscendo delectamur, delectãdo adhæremus, adhærendo possidemus, possidẽtes fruimur Veritate quæ est pabulũ Animæ nostræ. Lege Diu. Dionys. & picum Mirãdulanũ. Cant. cantic. cap. sect. 8.

integerrimi viri Paulus Braun Norinbergensis, Valentinus Weigelius, & Petrus Winzius *(instituti & illuminati non in sensuali incipientium, nec in rationali Proficientium, sed in perfectorum Tertia* MENTALI *seu* INTELLECTVALI *Pentecostes schola, in qua Prophetæ, Apostoli, & omnes verè docti in vita & Vestigijs Christi ambulantes sine labore & tædio didicerunt) qui testibus diuinis planè & nullo vnquam æuo intermorituris manuscriptis ingenij sui & depictis monumentis post se relictis (suo tempore in lucem Altissimi num prodituris ni indignitate & ingratitudine mundi deterreantur) toti in eo fuerunt, vt secundum Diuinæ voluntatis beneplacitum lectorum Animi diuina cooperante gratia, adhuc in hoc corporis inferno ac miseriarum iugo hospitati, post seriam lapsus nostri cognitionẽ & deplorationem, per frequẽtem & assiduam Diuinorum contemplationẽ, & sui ipsius (per Christum) annihilationem, abnegationem, immolationem & mortificationem, relictis post tergum vmbris, ad seipsos in Templũ Cordis introuersi, Talẽtum & Thesaurum ingentem intra semet absconditum & occlusum, assiduo Pietatis exercitio eruerent: ne cum miseris mortalibus, seipsos & per consequens omnia ignorantibus, Deumq́ in semetipsis oscitanter negligentibus,*

Dum aliena auidi' scrutamur, nos ipsos discimus ignorare, &

frustra

frustra ex cœcitate & ignorantia (abeuntes retro post vestigia gregum suorum) quærerent extra se, per multos libros, per mortales præceptores, per longinqua itinera proficiscentes, summo & diuturno labore, studio & defatigatione, illa, quæ tamen intus apud se possiderent abundanter, si videlicet planè sibi ipsis mortui, & per Sabbathum ac temporaliũ obliuionem toto Animali suppresso Homine, qui nil nisi TERRA est, ingressi in se ipsos cum Dauide Psal. 40. Expectando expectantes Deum magistrũ in sancto suo Templo, in cordis Abysso seu in intimis Animæ nostræ Psal. 5. habitantem, suo spiritu in nobis loquentem, & omnia in nobis operari, mentemq́; illuminare cupientem non impedirent, quæ est Hominis salus summa & Beatitudo, atq; ipse destinatus Cabalæ Finis. Sed, proh dolor! malunt in se ipsis maximo suo damno & exitio sui iuris manere, infelices, insipientes & miseri Homines, quam in Deo, cum Deo, & apud Deum felices & sapientes esse. Cor Hominis Renati est DEI inhabitantis Eden seu Voluptatis hortus: Deus enim creauit Mundum & Hominem vt habitaret in eis tanquam in propria domo seu Templo, quamuis ob Tenebricosum quaternarij Punctum nunc non conspiciatur: at post consummationẽ huius Renouandi sæculi ex Hominis Ternario, secundum Animam, Spiritum, &

quando omnia percurristi quid te neglecto profecisti? Epist. 1. Ioh. 2. sect. 20. 27. Psal. 98. Habacuc 2. sect. 19. Ps 58. 84. 85. ad Philipp. 3. Zach. 2. sect. 12. 1 Cor. 3. sect 9. Sopitis sẽsibus trãquilla mẽte Deus expectandus, qui suam dat benedictionem vbi vasa sua reperit. Christus in Templo Cordis inueniẽdus.

Apocalyp. 21. sect. 23.

Corpus Regeneratio (Noua Hierusalem quam Vnitrina Essentia Dei & sacrosanctissima Triunitas inseparabiliter inhabitabit) non aliter coruscabit, quàm radians color igneus per Rubini vel Carbunculi pellucidum, immaculatum ac formosum corpus relucere ac scintillare consueuit. Terq; Quaterq; Beatum, in quo ceu Corporali Angelo ipse Deus Homo est, cuius animus incontaminatus Dei Hospitis Templum est, vbi Sinistra Hominis non scit quid faciat Dei Dextra. In hunc vnicum scopum Deum, omnium oculi, reiectis impedimentis in via occurrentibus, tendere debent (siquidem in hoc mundo Vanitas Vanitatum, & omnia Vanitas præter amare Deum, illiq; soli inseruiendo adhærere) & sic per humilem subiectionem vniri cum vero esse, ne per inobedientiam, arrogatam voluntatem ac propriam complacentiam, Imaginis Natura & proprietate neglecta, relicto Deo, deuio errore tanquam Proprietarij in nos ipsos aut Creaturas prolabamur in Vanum, & in Malum seu nostrum Nihilum *recidamus necessariò: Anima enim si recurrit intra se ipsam & conuertitur in* Mentem, *appropinquat Deo, omnia videt, nec opus habet externa disciplina, Angelorum more, qui omnia ab intra discunt, audiunt, vident: Conuersa in sensus elongatur à Deo, & discedit à Deo impurum à puro.*

Creatura iure obligata est Creatori ad obedientiam, vt vna maneat cum Deo nostra voluntas.

Genes. 6. sect. 3.

Lapsus Hominis & Malũ nostrum est defectus ab vnitate ad alteritatem.

Seneca: Quoties inter Homines fui, semper mino Homo domũ redij.

ro. Mysterium hoc spiritus Academicus capere non potest: Sola enim Pia ac Religiosa Humilitas, virtutum nobilissima, Illuminationis capax. Sed cùm Veritas hæc non possit comprehendi, nisi Intellectus noster per Verbum *Domini incendatur, & Ratio per* Mentem *Lumen Diuinum accipiat, nec de his mysterijs hoc loco incommodo plura in publicum profari fas sit, à diuerticulo in quod iusta ratio me abduxerat ad Paracelsum medicum regredior.*

O quàm difficulter stulte scilicet ijs qui se in sapiētiam humanā semel immerserūt.

Debebant autem nostri medici tanta DEI *Dona in eo exosculari, & hominem, (quem μωμεῖς facilius, quàm μυμεῖς) ob artem ingeniosissimam potius amare, quàm ob mores & verba non omnibus obuia odisse. Barbariem scriptorum eius excuset sæculum; deplorandam commentariorum obscuritatem malitiosa hominum ingratitudo, inauditam nominum nouitatem mira Philosophorum consuetudo, qui ignauum pecus alienæ industriæ arrodendæ natum, à sanctissimarum scientiarum penetralibus semper arcuerunt, iuxta illud Platonis,*

Artes vt lateant, sua perq; Ænigmata crescant.

Dominij iura & libertates vbique cōcessæ sunt. Quilibet in se descendat, si illa quæ Theophrastus nouit tenuisset, nunquid vellet omnibus hominibus hoc dicere: Faceret contra iuramen-

tum Hippocratis, qui etiam medicinam non omnes docere voluit. Imò occultandum est secretum, quod Deo soli conceditur reuelandum, & quod propalatum aut mortem vel carceres vel ignominiam, aut ad minimum continuum metum & spontaneum exilium (nisi mentiendo & defraudando maculam perpetuam tegendi sui causa, nomini suo inurere velint) procul à patria & suis securitatis gratia adferre solet, sicuti præter recentiorum exempla, testantur ipsius Lullij, Arnoldi, Zachariæ Parisiensis & aliorum. Veri Philosophi Hermetici sacramentum posuerunt, se patrum & præceptorem vestigia imitaturos, nec vlla temeritate seruatam à sæculorum exordijs Naturæ virginitatem prophanaturos: Iuratis tamen ac perpetua gratitudine & fide obligatis discipulis à Natura aut Institutione dignificatis præcepta dederunt, multo adhuc sudore enucleanda. Arbitrantur, qui iudicio parum valent, si quid Paracelsus in Methodicos Experientiæ, si quid in Empiricos Scientiæ expertes inuehatur, nulli medicorum generi eum parcere, se solum atque vnicum orbis Terrarum medicum profiteri: Damnat ille saltem medicorum vulgus tam Theoriæ quàm Practicæ imperitum: nec sanè illi pro medicis sunt habendi, qui cum nil medendo præstent, Verbose tantum & Syllogisticè, de

Sine labore nemo debet artem possidere.

cè, de rebus medicis digladiantur, quod est stultæ ambitionis signum, sibiq; medicinæ methodum vendicant, genus hominum fastu superbiaq; tumidum, & ad opprimendam Artis Medicæ veritatem natum. E quibus nonnulli (quandoquidem superbis & inexpertis pœnitentia Reuocationis summo opere aduersatur) erga ipsum Theophrastum ita sunt animati, vt vel perire ægrum malint quàm medicamenta ab ipso præscripta vsurpare: plurimi etiam eam ob causam medicamenta eius contemnunt, ne si ista palàm vsurpentur, eorúmque mirabilis conspiciatur effectus, de sua autoritate aliquid ipsis decedat: atque ita, quò meliora, eo contemptibiliora apud ipsos sunt. Et quamuis Theophrasti censores, Methodici fallaces (qui comperendinando remedia, ægritudinem producunt suum ad compendium) genuinos Chymicos insimulent, quod Veram reliquerint methodum, nihil est, cum illa, quam Paracelsus sequitur & Rationi & Experientiæ consentanea sit, sicuti Intelligentiæ Lumine præditis manifestum est: Neque nos vllius autoritati ita debemus esse addicti, vt Veritatem ipsam non anteferamus, cum sine hâc Auctoritas omnis pernitiosa sit, nulliusq; momenti à prudentibus æstimari debet: Non à quo, sed quid dicatur attendendum, & nemo tam aliorum iudicio

addictus sit, vt prorsus omni spolietur proprio.

Vera methodus consistit in cognitione Morbi eiusq; Curatione, videlicet quæ victus Ratione Medicamentisque conuenientibus morbum pellit, sanitatémque introducit: Ideò VVimpenæus eruditè disserit grauissimos morbos hodie à Paracelsistis tres ob causas sanari.

PRIMO, quod morbi perfectius cognoscantur. olim enim, cùm omnes ad quatuor humores referrentur, ij non potuerunt curari, quorum causa fuit Tartarus alicui membro inhærens, qui ad nullum ex illis quatuor potest referri. Dum autem in Tartarum hîc incidimus, eius uberior mentio hoc commodo loco facienda est.

Omne mẽbrum suã digestionẽ, separationem in se propriam habet, suũ item emũctorium, excrementum.

Ex vltima cibi materia per Archæum stomachi digestionem videlicet, separationem & generationem separationis, emergit primum Ens ad Vitam, vnde corpori suum nutrimentum & cibus: Reducitur in Sulphur, Mercurium, & Sal, vt apparet in tribus præcipuis emunctorijs: Salis siquidem superfluum per vrinam separatur; Sulphuris per intestina secernendo excernitur, Mercurius seu liquor Nutrimenti locum occupat, si fortè in eo quid superfluum occurrat per poros pellitur.

Digestio prima stomachi non est digestio, sed præparatio, pro digestionibus particularium membrorum.

Omne quod comedimus & bibimus habet in se

*se mucilaginosum, luteum, & arenosum Tartarum sanitati humanæ nociuum: Natura non accipit nisi quod purum est: Stomachus qui est instrumentum Archæi Hominis, seu Internus Chymicus innatus ac à Deo implantatus, statim vbi ad se recepit comesta ac ingesta, separat impurum fœculentum Tartareum à puro Nutrimento: si stomachus validus, & maximè vi sua separatiua, purum transit ad membra nutrimenti causa, impurum per secessum exit: si stomachus debilis, mittitur impurum etiam per venas mesaraicas ad hepar, ibi secunda fit digestio & separatio: Hepar ergò ex duobus illis separat vicissim purum ab impuro, videlicet Rubinum à Chrystallo: Rubinus est nutrimentum omnium membrorum, cordis, cerebri, &c. Chrystallum seu quod non est nutrimentum expellit ad renes, & est vrina, quæ nil aliud est quam Sal expressum à Mercurialibus per violentiam separationis in resolutionem coactum, quod resoluitur per hepar in Aquam & expellitur: Si hepar ex debilitate non rectè separat, mittit mucilaginosum & calculosum ad renes, ibi in defectu bonæ separationis, ex potentia prædestinationis * mediante spiritu Salis coagulatur in Arenam seu Tartarum aut Bolarem aut Mucilaginosum. Tartarus ergo est Excrementum cibi & potus, qui in homine per spiri-*

* *quandò videlicet spiritus Salis, carnis scilicet & vrinæ vniuntur.*

Prima separatio Tartari vsneã dat quæ Hepatis est: secunda Grandinẽ quæ Stomachi: Tertia Lapillum qui Renũ & Vesicæ est. Quilibet Homo habet vsneam, & grandinẽ, lapidem vero non.

tum Salis coagulatur, nisi vi propria expulsiua immisceatur excrementis, & simul egeratur, vnde alioquin quatuor species Tartari Calculus seu lapillus vesicæ, Arena renum, Bolus vt & Viscus seu Lutosum stomachi, item varij morbi veteribus incogniti oriuntur. Paracelsus insuper Tartarum distinguit in Peregrinum scilicet ex cibo & potu ac Innatum (ex sanguinis hæreditate) cruoris scilicet, quæ Tartarea innata dispositio medico Naturam cogere nescienti manet incurabilis, nisi beneficio Quintæ Essentiæ auri, quæ totum corpus renouat.

Tartarus ergò seu Naturalis superfluitas (quæ mucilago Salis est) omnium coagulatorum corporum ferè mater est omnium morborum. Omnia enim alimenta habent iuxta medicinam etiam Venenum seu Tartaream Mucilaginosam Impuritatem, ex ordinatione Diuina. Sunt autem quatuor genera Tartari, è quadruplicibus Elementorum fructibus nos nutrientibus originem ducentia. Primum genus oritur ex vsu crescentium TERRÆ, *Leguminum, Herbarum, quibus vescimur. Secundum prouenit ex illo nostro Nutrimento, quod ex Aqua sumimus, vt sunt Pisces, Conchylia. Tertium est in Carne Quadrupedum & Volatilium. Quartum è Firmamento, cui Spiritus vini sua subti-*

Paracelsus dicit Materiã morborũ, Tartarũ videlicet, duplicem esse, Bolarem quale habent lacticinia, carnes, pisces: & Viscosum,

ſubtilitate eſt ſimillimus, quod eſt validiſſimæ impreſſionis, dum videlicet Aër è vaporibus Terræ & Aquæ ac Firmamenti infectus, nos poſtea etiam inficit, vt videmus in acutis illis & pernitioſis morbis Aſtralibus, Pleureſi, Peſte, Prunella, quos morbos ex ſtellarum impreſſionibus ortos vniuerſalis medicina potenter expellit.

Bituminoſum, Mucilaginoſum cuiuſmodi excremẽtum in ſe habent legumina, caules, radices, frumenta;

Quatuor illa Tartari genera, in vrina ſe manifeſtant, & adiudicantur per artem ſeparationis: Inde liquet, ex quo genere Tartari morbus ſit. Qui ergo cognouit, quibus alimentis quis vſus fuerit, morbum quoque cognoſcet: aut qui morbum cognouerit, alimenta non ignorabit: Ex quo Elemento morbus, ex eodem quoque curatio. Si Galenus cum ſuis aſſeclis horum Excrementorum cibi & potus maximum morborum partem in nobis parientium (quæ Paracelſus ſub nomine Veneni & Tartari comprehendit) habuiſſet legitimam cognitionem, Cholera & Melancholia ex Agro medico, iam dudum radicitus euanuiſſent. Qui neſcit hanc Tartaream morborum materiam è cibi & potus ſuperfluitatibus excrementitijs procedentem, fieri non poteſt, vt ſciat, quo medio fabricator morborum nos affligat, machinam minoris mundi deſtruendo & vitã expellendo: & ignorato Tartaro neſcitur quid ſit id, quod ſpiritum

Reſolutio Tartari Microcoſmici Tartarum à Nutrimẽto ſeparãs eſt maximum Arcanum, ſine qua claudicat morborũ Tartareorum curatio vera.

coagulationis infringat, & Tartarum à Nutrimento separet, videlicet Calor noster Naturalis, seu calor Solis & Lunæ microcosmicus in nobis existens, quo instar Ignis lignum consumentis, digeritur Nutrimentum, & ex illo bonus sanguis generatur, nisi per ægritudinem & debilitationem separatiuæ virtutis stomachi, hepatis, renum impediatur, & tunc confortandus est suo simili, id est Calore Solis & Lunæ macrocosmico, si haberi possit, videlicet materiâ simplicissima generata à Deo optimo Maximo ex spiritu mundi (cum spiritu corporis nostri vno & eodẽ) ad restaurationem & conseruationem Humanæ Naturæ, vel cum ijs rebus, in quibus Sol & Lunæ potẽtia est, per artificium in actum deducta, videlicet conuersa in talem simplicem spiritum, qualis est spiritus vitæ nostræ, quod fit per resolutionem & coniunctionem cum Nutrimento: Si verò Archæus nostri purum ab impuro separantis stomachi, hepatis, vel renum inficiatur, aut per externa accidentia vis eorum separatiua impediatur, tunc cum chylo manent Excrementa, & fiunt præter morbos renum, & intestinorum Morbi Stomachici in stomacho, Iecorales in iecore, Arthritici in glutine, neruis, artubus & iuncturis: vnde podagra, Chiragra, Gonagra, ex congelatione videlicet glutinis per spiritum Salis. Ideo Tartarus Elemen-

Spiritus vitalis in Homine & Elemẽtalis est v spiritus.

Tartarus differt secundũ loca meatuum, oris, stomachi, fundi stomachi in-

mentorum ab Archæo stomachi debet destrui, ne fiat Tartarus Hominis, siquidem spiritus Salis, qui est heros & Dominus coagulationis in varijs subiectis, offendens materiam resolutam seu separatam à nutrimento & excremento, generat Calculum. Tantum de Tartaro.

testinorũ, hepatis, renum, vesica, carnis, sanguinis, medulla.

SECVNDO, *quod perfectiora medicamenta nunc, quam olim habemus, vtpote ex Mineralibus, eorumq; præparationes & debitæ administrationes Nigellis Cadmi filijs exercitatis innotuerint: Malo nodo malus cuneus applicandus: Ideo ad morbum ferreum Paracelsus adhibere iubet medicamentum conueniens chalybeum, siquidem extremi morbi extremæ poscant remedia.*

TERTIO, *quia hoc tempore Harmonia maioris mundi cum minori patefacta est cognitáque, ita vt sciatur, quodnam medicamentum ex præstantissimis huic vel illi membro familiare sit & amicum, vt Cerebro Argentum, Sapphirus, Vitriolum, Smaragdus. Cordi Aurum, Margaritæ, Crocus. Pulmoni Sulphur, & sic consequenter.*

Porro quod Paracelsus Galenum offendit, fecit Galenus idem alijs. Hippocrates etiam multa scripsit, quæ hodie à plerisque Galenicis reijciantur. Imò nec vulgaris medicinæ antistites

inter se conueniunt. Quam multa sunt de morbis particularibus inter ipsos suis pugnacissimis opinionibus discrepantes, morborumq; mechanicos & fabros ignorantes controuersa & indecisa discordia digladiata? Sicuti inter Schekium & Fuchsium de Causa morborum continente: inter Argenterium & Fernelium de Febribus: inter Galenum & Rondeletium de Paralysi, Epilepsia & Calculo: inter Francaueianum, Rondeletium & Falloptum de morbo Gallico: inter Altomarum & Fernelium de Podagra. Quot millia secundum horum discrepantem methodum morientur adhuc, antequam in comitijs medicis de Causa genuina dictorum morborum post rixosas disputationes decernatur, & medicorum Familia in vnum conueniat? Botanicos sæpenumero de Lanâ plantarum indeciso negotio rixantes, quæstionibus, nominibusq; otiosis, se ambitiosa contentione fatigantes, nunc breuitatis causa libenter omitto. Otiosum enim esset, istas infinitas & nunquam cessaturas contentiones ac digladiationes hic recensere. Ideo hortor & suadeo, omnibus medicinæ Hippocraticæ & Galenicæ studiosis (in quibus Philosophica vena calet, quiq; erga medicamentorum præparationem non sunt proterue animati, & sciunt maiorum inuenta industriæ nostræ non debere præcludere viam,

Plures opinionum pugnas inuenies apud Agrippam de vanitate scientiarũ cap. de medicina.

quasi

quasi in nobis effœta sit vis naturæ) vt omissis veterum delictis, & aliorum erratis, de mutando suo malè instituto consilio commonefacti, vel prudentia eruditi, pedem errore cognito in tempore reducant, & in huius quoque noui Philosophi ac Medici operibus, non quidem superficialiter & perfunctoriè, sed summâ mentis attentione legendis occupentur: Nam in hoc studiorum genere apum experientia & industria sequenda, quæ sua de fragrantissimo florum succo mella stipant & colligunt, optima quæque à prauis segregantes ac vtilia tantum tractantes: Idq; non eò me eis persuadere velim, quod omnia quæ sunt Paracelsi (sicuti è suis scriptis præcocibus quædam ipsemet retractat) tanquam Euangelica oracula venerari debeant, sicuti alios in Ethnicorum placitis adorandis facere videmus, sed quia ad Hippocratis scripta intimius & rectius intelligenda non paruum nobis præstare beneficium, & lucem maiorem adferre potest diligens & accurata eius lectio. Illi enim laudandi non sunt, qui sine iudicio omnia damnant, quæ Paracelsus habet, cùm tamen ne paragraphum legerunt, vel si aliquid eorum perlegissent, tamen ne tertium quidem totaliter intellexissent. Audite Philosophrasti, qui spreto nucleo, cortici philosophorum saltem insistitis, & à Deo non è Chartaceis libris Spiritum

Intelligendi literam mortuam Theophrasti & Philosophorum petite. Scripta eius promotione ac impensis Serenissimi ac Reuerendissimi ERNESTI Principis Electoris Coloniensis bono publico communicata, aduersarijs ansam pronunciandi porrexerunt quod dissensu implicentur euidentissimo, quia Expertis stylo scripsit magico, non vulgo, sed sibi & intelligentibus in scholâ magicâ educatis, Sapientiæ filijs non Sophisticis & auri fame fascinatis Alchymistis, iustâ motus inuidiâ erga quosdam sui temporis iniquissimos ac inhumanos Medicos & Pharmacopæos, ipsi veneno multoties cum abbreuiatione vitæ insidiantes: Si manifestius scripsisset, tunc circumforanei & vulgares illi Alchymistæ medicos omnes superassent, ac artem prostituissent magna Naturæ iniuria. Mysteria sua sub vulgaribus & varijs nominibus occultauit: ideo similitudines pro ipsa veritate non sunt sumendæ: Medicinæ enim Arcana id est Vim DEI latentem, seu VERBA Magica in Paracelso pauci intelligunt: Ideo natatore Delio & ingenio acerrimo opus habent & magicum etiam requirunt Intellectum, Mentis videlicet oculum purificatum, qui eorum sententias, & latitantia perscrutetur mysteria. Magiam vbique intelligo Veram ac licitam (non infamem & profanam γοητείαν Vulcano dignam, quam deplo-

rati

rati ingenij & nefariæ curiositatis studiosi Homines sectantur) totius nobilissimæ Philosophiæ absolutam consummationem, maximam operum DEI Sapientiam, plenariamq; occultæ Naturæ notitiam, quæ obseruatorerum consensu & dissensu conueniente applicatione agentium & patientium incredibilia, communemq; Naturæ ordinem excedentia perficere solet. Animaduertent autem intelligentes Lectores Paracelsum ad Magni Hippocratis imitationem & exemplar, vtriusque Medicinæ tã Physicæ quam Chirurgicæ exercitationem coniunxisse: Medicinam enim duplicem statuit, Physicam, videlicet omnium morborum cognitionem, & Chirurgicam, quæ est eorundem sanatio, quæ instar carpentarij opera, sine manibus præstari non potest: Neutra enim nisi frequentissimo ægrorum damno & periculo sine altera tuto consistere & exerceri potest: Ideoq; omnem Chirurgum necessariò Physicum esse debere, & vice versa, vt nimirum Integræ sponsæ, sit sponsus Integer: Consuluisse insuper constanter Remediorum delectus, eorumq; præparationes & compositiones ipsis medicis faciendas, non alijs temerè committendas. Is enim vere genuinus est medicus, qui medicamenta debite cognita non Ratione vt Rationales Medici faciunt, sed propria sua manu præparare, & à veneno & fæcu-

lentijs suis separare, repurgare, & ad purã simplicitatẽ reducere didicit, eaq; imperito non cõmittere coco: Sũt enim bona mixta malis, neq; saccharum fœculenta impuritate, nec mel venenata amaritudine destituitur: præparata postea fide debita acri iudicio humanis necessitatibus legitime accommodat, vt semen morbi euellatur, & hoc pacto omnium ægrotorum querelis fideli celeritate occurratur. Ergo Theoria & Practica, scire & præparare in medico debent concurrere, quia iudicium sine Practica omnino sterile: Laboribus manuum & Practica operatrice discitur medicina, vbi Vulcanus indies noua ostendit & suauissima Remedia, quæ quotidie Natura melius meliusq; à superfluitatibus purgat, operatori suo Oeconomo tradit: Sed nostri temporis Magni Doctores, qui in vulgari arte medica consenuerunt, nolunt esse discipuli & tyrones, fodere erubescunt: Et quia annosa arbor difficulter transplantatur, ac veteres canes loris & venationi assuescere difficile est, malunt apertè veritati contradicere, eamq; obstinata canina voce allatrare & mordere, quam errores suos laborando emendare, ne non satis sapuisse, aut ab alijs aliquid melius didicisse videantur: Quamuis autem clamẽt, Chymicum non esse medicum etiamsi perititissimus fuerit, sed qui iudicio Rationeq; (postpositâ Chymiâ)

miâ) singula morbis Remedia vsurpare didicerit, tamen illi Rationales medici ad lectum ægrotantis stantes, quo se vertant nesciunt, obstupescunt sæpe & magnorum morborum, quia non curatores, saltem adulatores fiunt, siquidem Ratione non Manu medicamenta præparare didicerunt. Nolo tamen hîc vllo modo patrocinium eorum suscipere qui Hippocratis & veterum scripta sine iudicio & intellectu reijcientes, Paracelsi quidem discipulos se gloriantur, sed neque in illius Theoriâ mentem autoris agnoscunt, neque in artis operibus quippiam laude dignum exequuntur. Sunt etiam quidam Pseudo-Theophrastæi, auaritiâ & temeritate sua, Diuinam prophanantes medicinam (quæ hodie multorum se sine honore sustentare conantium cogitur esse aratrum) ad fallendum efficacissimâ frontis impudentiâ qui fucatis nominibus Theophrasti Remedia se vsurpare iactitant, tam Philosophicæ quàm Vulgaris medicinæ prorsus ignari, quiq; contemptis veterum scriptis illotis manibus medicinam arripiunt, nesciro quibus Arcanis & Experientijs confisi, stultâ confidentiâ quoslibet sine Ratione & iudicio morbos statim curandos suscipiunt. Imo cùm vix Ignem fornaci rectè subijcere didicerunt, grauissimorum morborum curationes aggredi non dubitãt: Et dum auaro oculo & Thrasonica

His Receptis fortuna amissis, tota ab illis euanescit sapiẽtia: Experientia (absque matre Experientiæ Philosophia) incerta est.

Tales discunt periculis hominum, & experimenta per mortes agunt, suáque imperitia pecuniam lucrãtur.

iactantia, omnes morbos persanare se posse ostentant, & gloriantur, magnaq; audacia mentiri non erubescunt, ægrotantes, blandissimis desideratissimisq; promissis & pretio amplissimo accepto, grato quidem, sed falsissimo valetudinis præsagio fouentes decipiunt, ægrisq; desertis sæpe aufugiunt, aut morbum simul cum ægro è medio tollunt. Quamuis autem videamus in magnis & difficillimis morbis, vbi omnes sensuum subtilitates obstupescunt, desperata esse omnia Remedia tam Arabum quàm Græcorum, adeoq; morborum ludibria: vanas item Indicationes & Analogismos omnes, ita vt Vetularum & Empiricorum absurdis Remedijs nõ sine magna Medicorum ignominiâ & dedecore frequenter cedant: & multos Galenicos in multis magnis & periculosis morbis ab his circumforaneis & adulterinis Theophrastæis suis etiam illegitimè præparatis Remedijs superatos esse constet: Tamen incertam illorum, audacem, temerariam, periculosam, impiam medicandi operam, quaq; dubio experimento ægrotantes mortis periculo exponunt, nullus vir conscientiosus approbauit vnquam. Huic malo, vt deinceps obuiam eatur, & inusta medicorum macula ob proclamatam artis suæ incertitudinem deleatur, consultum operæq; pretium facient Medicinæ studiosi, qui Musarum sacerdotes & ministri facti sunt, &

Nulla medicorum turba in ciuitate numerosior.

Otiũ pulmar Satana fugiendum est cùm sit mater nugarum, & nouercæ

Musam

Musam suam pio coniugio sibi copularunt, in quibus superbia & inuidia nondũ radices egerunt, quiq; laborem & sudorem (quibus Dij omnia vendere perhibentur) optatissimo cuiq; otio anteferunt, quia perplexitate & obscuritatibus quibusdam non omnibus obuijs Chymicæ medicinæ Theoria Paracelsica, adhuc est obuoluta, vt neglecta manuum denigratione, ipsa Remedia, eorumq; præparandi modum à Paracelso & Chymiatris, Curandi verò methodum Indicationibus & Inuentionibus suis constantem ab Hippocrate & recentioribus mutuentur: Hac enim via duæ hæ, Veteris & Nouæ medicinæ scholæ, sine contradictione combinari, & in medico sine errore scandaloq; notabili rectè consistere poterunt, antiquata prius damnabili nostri temporis consuetudine inoleta, qua bonum cum malo indifferenter repudiari acreijci solet. Hoc insuper animaduertendum, si seposita superbia & auaritia probus & eruditus medicus (in quo præter Fiducialem DEI Timorem & proximi ægrotantis Amorem Conscientia & Experientia insignis requiritur) medicamentum exhibet, illud DEI manum esse, sin verò improbus & indoctus, venenum. Licet verò bona medicorum pars vitam nostrã alienis bonis fraudans, pro sua humana inuidia indignanter ferre soleat Medicinã cum suis præparationibus descri-

virtutũ, ac semper pro cõmodo proximi negotiandum.

Paulatim à minorib. incipientes & ad maiora proficientes.

In hoc scientiarum contemptu Bonum amittitur & Malũ eligitur.

Summum medicinæ Fũdamentũ est Fides in Deũ firma & Amor proximi, quo deficiente deficit omnis Ars.

Paracelsus non vult medicinam obscurandam esse.

ptam promiscuè cum hominum vulgo communicari, metuens, ne ex illa manifestatione publica, seu vt loquuntur profanatione, de suo lucro aliquid decedat, quia secundum stolidam vesani per omnia vulgi opinionem, publicata secreta vires suas amittere creduntur: murmurare tamen & pro gratia mihi Oedipi imprecationes reddere desinent illi lucripetæ, vbi perpenderint, non quemuis, nec à Deo nec à Natura ad medicinam vocatum, illam licet notam secundum artem requisitam, & methodicum ac ordinatum DOSEOS applicandi modum, siquidem vnum ephippium omnibus equis non quadret, nec infirmus ensem instar exercitati pugilis tractare valeat (vt tacitam reliquas in piè docto medico requisitas circumstantias) ægrotanti legitimè administrare posse: Quod solius synceri, veracis & experti medici officium est proprium, qui religiosius, sanctusq; eruditus in exhibitione medicamentorum piæ ac venerandæ Antiquitatis vestigia, & Medicorum Hermeticorum Benedictionis verba semper adhibere solitorum morem sequentur maximè laudabilem & religiosum, neque se in pietate ab illis ne modicum quoduis opus absq; Diuina Inuocatione aggredi solitis patientur superari: Quicunq; omissa Benedictione aliqua creaturarum fungitur, hanc veluti furto & rapina à Deo creditur

Non quilibet ad medicinã aptus, nec cuiuis donum Medicinæ datum, & quamuis omnia Experientia sint arcana, imperiti tamen Dosin & sufficientiam verã in qua vis Medicinæ consistit, nesciũt: Crocus enim & Theriaca si in maiore iusto copia exhibeantur in venenum abeunt, mi-

tur vsurpasse. Nos CHRISTVM professi in Mirifico Nomine IHSVH offerre debemus: sic enim ad Coloss. * *præcipit Doctor Gentium inquiens: Quæcunque feceritis in verbo aut opere, omnia in Nomine Domini IHSVH Christi facite, gratias illi agentes & Deo per ipsum. Benedictio igitur DEI per preces impetranda, Inuoca me in die tribulationis tuæ, & eripiam te, & glorificabis me, ait Creator noster: Ante omnem igitur medicinam Deus Opt. Max. exorandus, vt medicina ab ipso ordinata tanquam medium Diuinos ac salutares effectus producat, vt glorificetur Nomen eius: Secundò post omnem meliorationem ac sanationem nũquam omittatur gratiarum actio deuota, ratione gratitudinis per se, & postea ad euitandam iram DEI contra ingratos: Hæc duo puncta ab omnibus ferè medicis prætermissa sunt, vnde ipsorum infortunia potissimùm acciderunt, ac postea culpa in artem est translata.*

Notandum etiam, quod quamuis Catharticum exempli gratia medicamentum æquè efficaciter operetur in improbo sicut in probo (quod Deus propter suam laudem & gloriam ac demonstrandæ suæ misericordiæ ergo permittit) finis tamen in vtroque longe diuersus sit & dispar, huic salutaris, illi nociuus: Cedit enim in maiorem certo subsecuturi grauioris morbi

nore ver- inertes ignauæ iacent. Et sic Experientia solius medici erit.

* *Cap. 3. sect. 17.*

1. Cor. 10. sect. 31.

ueniens ſemen à ſeminatore medico Tempeſtiuè ſeritur, principijs obſtando procul omni dubio iuxta Dei benedictionem expectatus reſultabit ſanitatis fructus.

QVARTA, *Quia æger non obtemperat: fit enim ſæpenumero, vt agrotus in medicamenta vel in medicum ea transferat errata, quæ ipſe contra Auream apud Ælianum Locrenſium legem mala viuendi ratione cõmiſit.*

QVINTA, *Quia quædam Naturæ ſeu Proprietates hominum peculiares ad ſanationem inidoneæ nec pronæ ſunt, ſicuti videmus etiam nonnulla ligna propter nodorum abundantiam ita ex naturali defectu & corruptela degenerare, vt nullo modo findi poſſint: Et multoties Tempus cum Aſtrorum mala inclinatione ſanationi eſt contrarium: Quicquid enim ſanatur ante tempus, recidiuæ obnoxium eſt, Sola ſiquidem Temporis hora ſeu meſſis dat firmam & fixam ſanitatem: Pyrum maturum ſponte cadit, immaturum fruſtranea arboris ſuccuſſione ad caſum ſollicitatur. Ideò his neglectis, præſertim in cura morborum Aſtralium, omnia ſunt irrita, & fruſtra inſtituitur ſanatio: Medici etiam dent operam, ne plus periculi ſit à medico & medicina, quàm ab ipſo morbo, ideò nunquam conſulant, quæ in pernitiem vergant animarum & corporis, & præcipuum illorum ſit ſtudiũ, ne noceant*

In cura ratio Tẽporis obſeruanda, nã aliam hyems, aliã æſtas, atque autumnus exigit.

noceãt vbi prodesse non possunt: Ita bona cõseruatur cõscientia, quæ perpetua est cordis lætitia.

SEXTA, *Quia morbi prædestinationis Terminum attigerunt, ibi Naturæ legibus non conceditur regressus, vt in perfectis, absolutis & consummatis, bituminosis, bolaribus, lapideis & arenosis coagulationibus: In eiusmodi enim consummatis morbis frustra est omnis cura, sicuti etiam in cæcitate & surditate innata videre est. Quod enim Natura semel ademit, reparare medicus nullo pacto potest, sicuti corporis substantia malè conformata & partes ex genitura transpositæ, mutari nequeunt.*

Quod Natura præcauit, nemo potest emẽdare.

SEPTIMA, *Quemadmodum medicos sordida ægrotantium Tenacitas (siquidem nulla pecunia honestius acquiritur & ægrius numeratur) in officio indiligentes facit: Ita sæpe etiam Ægrotantis Hæsitatio, Diffidentia, Incredulitas, erga diligentissimum medicum, effectum medicamenti remoratur, aut planè operam medentis impedit, vt taceam illos qui contempto Ordine DEI, nullis medicamentis exigente necessitate vti, sed à Deo sine* Mediorũ *per quæ operatur (quamuis sit ipsemet* Medicus*) adminiculo sanari cupiunt. Ordinationi Diuinæ non repugnandũ: Habemus Medicinam duplicem Visibilem videlicet Creatam, & Inuisibilem VERBVM DEI, qui ergo Medicinâ*

Pauperũ gratuita semper à vero medico habẽda est ratio, inter cuius virtutes Charitas erga infirmos primo elucere debet. Sir. 38. sect. 18.

Medicus & Medicina sunt vera misericordia DEI.

ſanantur, VERBO DEI ſanantur, qui VERBVM ſuum contemnit, contemnit etiam Medicinam, & è contra: Dicens enim, Medicina nihil eſt, idem affirmat nullum eſſe Deum. Porro, vt dictum Animus patientis excitatus, confidendo auidius recipit medicinam: Ideo cùm Vitæ venenum ſit triſtitia, non ſine cauſa Hippocrates in ſuis Aphoriſmis loquitur de Fiducia ægrotantis erga medicum, & ea quæ offeruntur. Firma credulitas, ſpes indubia, amor & confidentia erga medicum & medicinam ad ſanitatem plurimum conferunt, etiam aliquando vel plus, quam ipſa cum medico medicina. Fides Naturalis (non loquor de Fide Gratiæ ex Chriſto) ingenita à Deo Patre in prima Creatione, IMAGINATIO videlicet noſtra, ita potens eſt, vt morbos ſanare & excitare valeat, ſicuti manifeſte apparet tempore Peſtis, quando ex ſua propria Imaginatione, ex metu & terrore generat Baſiliſcum Cœli, intoxicantem Firmamentum microcoſmicum è ſua ſuperſtitione prout fides patientis adiuuat. Peſtis Naturalis ſit Firmamentalis ac ſupernaturalis dum videlicet Iliaſter ſeu Eueſtrum Solis per peccata hominum ad iram & pœnam irritatum propter ſingularem participationem cum Eueſtro Hominis, mortales ob ſua delicta per influxum ſtellarum (Mumiam & Sulphur Hominis microcoſmi,

Animus hilaris iuge eſt conuiuium. Sirac. c. 38 ſect. 19. 20. Cap. 30. ſect. 25.

Ille medicus plures ſanat, de quo plures confidunt.

Imaginatio picis inſtar ſe habet, facile adhæreſcit & ignem leuiter concipit.

Stellæ ſũt virgæ Aſtrorum Par. tract. 2. de peſtilitate.

cosmi, omnia macrocosmica venena innata latenter possidentis sua venenata malignitate & sinistro aspectu incendentium) inficit ac punit, & nulla quam potens etiam medicina sit, resistere & iuuare possit. Tanta est vis Syderei spiritus in corpus, vt quorsum ille imaginatur & somniat, ipsum corpus simul attollat atq; traducat, vt videmus in Noctambulonibus. Fideli omnia possibilia, quia Fides omnia incerta certificat: Deus nullo modo potest vinci nisi per fidē, qui ergo in Deum credit, ille operatur per Deum, & Deo omnia sunt possibilia, quomodo autem id fiat, perscrutari nō potest: Fides est saltem opus, opus videlicet illius, in quem creditur: Cogitationes superant Astrorum & Elementorum operationes: Dum enim cogitamus, & cogitationibus Fidem habemus, tunc Fides perficit opus, & sine Fide nil fit. Fides dat Imaginationem, Imaginatio dat Sydus, Sydus (ratione matrimonij cum Imaginatione) dat effectum vel opus. Fidem adhibere medicinæ dat spiritum medicinæ, spiritus dat cognitionem medicinæ, medicina dat sanitatem: Inde sequitur medicum ex fide oriri, prout credidit, promouet & adiuuat ipsum spiritus, spiritus videlicet Naturæ seu sydus medicinæ. Homo per fidem Imaginationis sæpe facit, quod optimi medici cum suis medicamentis idoneis nil possunt efficere: multotics

Voluntas & Imaginatio Hominis est mater pestis: Ideo imaginando potest Homo peste inficere totam regionem.

Lege Paracelsum de morbis inuisibilibus & de efficacia Fidei Naturæ, quæ ex Deo omnia potest Naturaliter.

etiam Fides seu Persuasio illa plures sanat, quàm illa efficacia seu virtus medicamenti à medico exhibiti, vt superioribus annis in decantata illa Panacæa Anvvaldina vidimus, & nunc in nouo illo medicinali Fonte in finibus Misniæ & Bohemiæ hoc anno emerso, ad quem incredibilis infirmorum copia ferè indies confluit: Causa non potest reddi alia, quam constans excessiuus affectus ipsius sumentis, quæ potestas est in ipsa Anima sumentis Pharmacum, quando excusso omni metu aut sinistra Imaginatione fertur in aliquem magnum sui desiderij excessum. Anima enim Rationalis excitata, & vehementi Imaginatione accensa, ipsam etiam Naturam superat, & per suas affectiones fortes, multa renouat in corpore proprio, & sanitatem vel ægritudinem immittit, neq; solum in corpore proprio, sed etiam in corporibus alienis: Qui morsus à cane rabido in rabiem incidit, apparent in vrina eius figuræ canum: Sic prægnantis mulieris cupiditas in corpus alienum agit, quando per sui obliuionem instar croci aquam tingentis inficit fœtum in vtero, rei desideratæ nota: Sua enim Imaginatione format infantem, non aliter vt figulus argillam. Timor, tremor, & appetitus sunt præcipua causa, vnde phantasia, æstimatio, Imaginatio grauidarum oritur: Dum igitur incipit imaginari, tunc

Ideò Damascenus: Oportet infirmo salutem imprimere & promittere, nec velis vnquam à spe deponere, etiã si ipse desperet.

Astra

Astra Firmamenti microcosmici, seu Astra humani Animi, cum phantasia, æstimatione & Imaginatione non aliter mouentur, quàm Externa Astra Firmamenti macrocosmici, vbi singulis momentis Astra ascendunt & descendunt, donec fiat Impressio, in qua Impressione Astra Imaginationis grauidæ mulieris, Influentiam & Impressionem fœtui imprimunt, quemadmodum cælatores pistillo sculpto, notam subiectæ materiæ. Sic manifestum est [a] *affectus Animi, quando vehementissimi sunt, posse mortem inferre, vt legimus in historijs: Et hoc apud vulgus palam est, gaudio exuperantiore aut profusiore tristitia, nimio ardore vel odio interdum mori Homines, sæpe etiam morbis diuturnis ex eiusmodi passionibus leuari, quia teste* [b] *Auicenna Natura obedit cogitationibus & vehementibus desiderijs Animæ, & affecto spiritu afficitur corpus in quo spiritus delitescit. Porro efficacia supradictæ Fidei Naturalis manifestauit se in* [c] *muliere illa hæmorrhoidica & Centurione.* [d] *Homo ad DEI similitudinem & imaginem cælestem quodammodo maiestatem redolentē creatus, habet magna in suis manibus*

Sunt Impressiones Inferiorũ Astrorũ.

[a] Ergo βέλπιόν ἐστι σῶμα ἢ ψυχὴν νοσεῖν. Ψυχῆς νοσήσης εἰσὶν ἰατροὶ λόγοι.

[b] *in l. de anima. Animæ passionibus corpus corrumpitur, & animi à corporis motibus non sunt impassibiles: Fides hæc Naturalis sic Sapientiæ Creatoris, Creaturæ ad similitudinem suam Creatæ impertita, licet possit omnia, seruare tamen debet Imaginis proprietatem. Omnia sunt possibilia credenti, & volenti: omnia impossibilia incredulo & nolenti, prout rem cogitat, & per fidem imaginatur, ita oportet illam fieri.* [c] *Matth. 19. sect. 21.* [d] *Gen. cap. 32. sect. 25. 26. &c.*

Fides sũmum & potentissimum habet inimicum incredulitatẽ: nam Imaginatio Fide consũcta omnia potest. Matt. 21. Fata etiã faciunt morbos incurabiles, quod deprehendimus ex denegatione auxilij à conuenientibus remedijs exhibitis expectati. Matt. 9. sect. 1.

& potestate. Quanta enim possit constans credulitas in Animo imaginando fortiter eleuato seu exaltato apud vulgus palam notum est, tanta siquidem potest, vt & miracula operetur in opinionibus & intensis operationibus falsis. Hæsitatio autem Credulitatis & diffidentia, non solum virtutem animi operantis, quæ inter vtrumque extremum medium est, dissipant atque frangunt, sed etiam omne opus tam in Superstitione, quàm in vera Religione infirmant, & effectum quæsitum licet fortissimorum Experimentorum eneruant: Et quod hoc loco diligenter notetur, Saluator noster, vt Pagina sacra docet, in Capernaum οὐκ ἐδύνατο miracula edere, quia non credebant, & sua incredulitate ac falsa fide ei resistebant. Sicuti enim Homo nihil potest sine Deo, sic Deus vicissim non vult sine Homine, tanquam suo Organo, Deus & Creatura vterque simul, neuter sine alio. Nemo igitur debet velle sine Deo, quia nemo potest esse sine Deo, in quo sumus, viuimus, & mouemur.

OCTAVA, *Ne peccata maiora conualescens ægrotus in Deum, proximum, & se ipsum, cum animæ suæ iactura committat, siquidem omnis morbus est piaculum, vel hac Diuinâ innatâ pœnâ, vindictâ & flagello ad vitæ emendationem in posterum à iusto iudice vocatur.*

Vel

Vel hâc visitatione Paterna, & imposita cruce patienter ferenda sibi & proximo exemplum sit, ad ardentiorem DEI Timorem & cultum, quia permittit Deus sæpius, multas quosdam homines & magnas incidere ægritudines, quibus læta sanitas carnis, cum continuatione peccatorum, maximam, non sine æternæ salutis iactura intulisset ægritudinem mentis: Sanitas enim sine remissione peccatorum nil conducit, cùm potius sit condemnatio. Insuper peccata debilitant vires Animæ, ita quod impotens est ad corporis Regimen Naturale: Ideò debilitantur vires corporis & festinant ad mortem. Vel hoc infirmitatis iugo & fræno ceu purgatorio salutari in officio saltem pietatis contineri solet (quamuis pauci ex Infirmitate emendantur) dum amputatur ei peccandi licentia, qua fuerat abusurus, diutius in firma sanitate aut vita constitutus. Hiob. 33. sect. 19.

Et in his morbis Astrali impressione resistente & superûm Ira genitis, nulla medicina Corporalis (propter fores Naturæ diuino obice clausas) prodest, sed Cœlestis & Spiritualis, videlicet pœnitentia seria peccata commissa cordialiter deflere, Iram Dei concitatam Emendatione vitæ & Reconciliatione cum proximo placare, Deo per Cœlestem Animarum medicum Saluatorem nostrum reconciliari, suamq; In sedatione iræ Dei, incipit medicus. Hiob. 33. sect. 26.

voluntatem iustissimo voluntatis Diuinæ beneplacito patienter in omnibus deuotè & humiliter, cum firmissima Diuinæ Misericordiæ participatione subijcere. Paracelsus vocat morbos Deales ex Ente Dei qui eiusmodi morbos omnes infligit, & solus per bonos & malos operatur, Sanationem ait, Fide fieri, vel finito purgatorio, curationem demum per medicamenta tentandam. Causæ morborum Entis DEI sunt imperscrutabiles, hîc curatio debet in Fide quæri, non in Natura: sicut etiam in cura morborum Dealium, Entis DEI vel in cura deifica seu Fideli obseruandus est Terminus prædestinatus iuxta voluntatem Diuinam.

VI. DE VNICA ET SVMMA antiquissimorum Philosophorum Medicina.

Hæc Philosophia occulta Minerua & hæc margarita vnica pretiosissima omnè æstimationem excedit.

PORRO, quod ad summam illam ac vniuersalem Medicinam attinet Philosophicam, vt auctarij vice etiam hoc addam, non legitur à Diuina Munificentia maius emanasse Donum Sapientiæ: Nec Anima Rationali excepta, qua post Deum in Cælo & Terra nil admirabilius pensiculari potest, sublimius, nobilius ac præstantius sub Cælo datum hominibus, quam hoc secretissimum secretorum Arcanorum Arcanum,